

kiállhatatlan, komoly s érettséget affectáló gyermek, ki még rajtam is gúnyul néz végig, s akárhányszor szavamba vág, kár hogy hamar kikerült a fenyíték alól. Mari jó lélek, de hagyjuk el, erre sokat lehetne mondani, pedig jól tudja édesem, a sok beszéd s emberszólás nem szokásom. No de annyi mint az, önnél jó hely lesz, ifju barátom, másnak meg nem mondanám, súlyedjek el ha megmondanám. Egyszer kérdeztem, 'milyen férjet szeretne, csak tréfából, a közeli rokonság szabadságával, tudja édesem, s ő, gondolja mit felelt: azon férfinak, kit kezemmel megtisztalek, mond büszkén, komolynak kellene lenni, és semmi esetre sem rágalmozó szóhordónak s fecsegőnek, jó polgárnak, ki ne csak beszéljen, hanem tegyen is, mert a tehetetlen fecsegő férfi egy becsét érző hölgy' szemében kiállhatatlan — s ezzel hátat fordítva engem a faképnél hagyott. Én megharagudtam, nem azért mintha feleletét magamra vettem volna, épen nem, mert engem még egy lányka sem mondott, ki közlelről ismer, tehetetlennek, fecsegőnek, szófiorodónak, nemde ifju barátom?

Ismét az előbbi jelbeszéddel éltem, melyet egész utunkban használtam.

PITYEFOKI.

(Folytattatik.)

M. I. EMLÉKKÖNYVÉBE.

A szerencse piros napjaiban,
Mídon könnyen felejt a szív s az ész,
Va drózsza légyen emlékün, a mely
Ápoltlan is gyököt ver és tenész.

S bútól sütt napokban, a mídon
Reánk a balsors' éjszakája vár,
Szélid részvét fény nyel csillogva ránk,
Legyen emlékün — szentjánosbogár.
LISZNYAY KÁLMÁN.

BÜVÉSZEK.

Bosco bűvészzel pénzt tud klorozni zsebekből:
Vilma nagyobb bűvész — szíveket orzani ért.

PAJOR.

A NYELV ÉS NEMZET' KIFEJLŐDÉSÉRŐL.

Embernél a nyelv a szellem' nyilatkozata.
Mint ki van szellemileg valamely nemzet fej-

lődvé, nyelve azon arányban tökéletes. A nemzeti fejlődés, részint időbeli hosszas fenmaradandóság szülte származási lebigadás, részint saját tapasztalások és észlelések, részint művelt nemzetektől kölcsönzött ismeretek s tudományok által történik.

Sok függ attól, milyen valamely nemzetnél eredetileg a szellemér; mert hogy nemzetek, mint épen egyes emberek közt, egyik kitünőbb lelket nyer a természettől, ez tagadhatlan. Az eredetileg nemes szellemőrökkel megáldott nemzet' nyelve rejti csak magában a tökélynek egykor bámulandó virulatban kihajlandó csiráit.

A puja lelkű nemzet, mint igénytelen csalit, nyelvével együtt észrevétel nélkül vész el az emberiség' lábai alatt.

A természet' öléből csak imént előpattant nemzetnél a szellem nyers anyag' burkában szendereg; ő még indulatok és szenvedélyek által vezéreltetik; az ösztön' légkörében lélekel; s legfőlebb — eszmélő állatsereg. Nyelve közel az állati hangokhoz, egyes fölsikoltások s hosszadalmas durva szavakból áll; a kiejtés minden őszhangzatot nélkülöz.

Idővel kezd leszarmazás' következtében, mint gyümölcsfa többszöri átültetése vagy oltása által, nemesedni az anyag, fejlődni a szellem; és majd ivadékról ivadékra számtani baladásal. — Mint időkoronként az anyag' durva salakja elmaradoz, az állatosság' burkából éjkdéből támadozó hajnal gyanánt kinyílik a ember. A magasztos természet s a szerelem' édeskinos érzése egyfelől; egyes hatalmasak' nyomása és zsarnokoskodása másfelől, kéjbe ringató gyönyör, vagy borsura lázasztó harag által hatván a már eléggé megnesült anyagra, csodás forradalomba jönnek az indulatok, összerезzen az érzékhálózat, s mintha ezer villanyszikra lobogná által, megrázkodik a szellem; eddig a durva anyag' terhe alatt erőtellenül mecsevesző szellem szét repesztli az ösztön' zárait, s diadalsugárban lobban ki a büszke homlokra.

A fölébredt szellem őszhangzatot keres és igazságra tör; kik a nép' érzelmeit és gondjait képviselik, előállnak a költők és szónokok; s ezekből — mintegy a népnek sugárpontjaiból hull szerte, hogy úgy szóljak, a nyelv, a fogékonyvá nemesült népre, kellemben és erőben.

Majd a lángészhez művészet is járulván, a nyelv' bővítése, széptése, nemesítése, hajlékonyná és hatóssá tétele biztosabb és biztosabb sikerrel eszközöltetik.

A nép csoda sebességgel fogja föl a szokat, érzelmeiket és gondolatokat, melyek nyelvén, érzelmeinek és gondolatának képviselői

a költők és szónokok által az ő életéből szökök mentek elő. Pillanat alatt viszhangzik a költő lángdala a nép ajkain; s a szónok mennydörgő szavaira a szív dobogásba, a lélek lángolásba, és a kar mozgásba jő. Költői és szónokai hozák a népet emberies érzésre s öntudatos életre; költői és szónokai fejtik ki érzelmeit, gondolatait, következésképp: izlését, jellemét és erkölcsi erejét. S mindezt a nyelv által! — A lángeszű költők és szónokok kezében van tehát egyedül a nyelv kulcsa; ők nyithatják ki annak titkos zárait, s hozhatják napfényre az ezerképen elrejtett csodaszépségeket és kincseket.

A nép nyelvében minden újítást megszenved és elfogad; csak hogy azok természetével ne ellenkezzenek; csak hogy azok az ő életéből virulnak legyen ki.

Alig van nép, mely műveltségét idegenektől nem kölcsönözve önállólag fejlődött volna ki. Görögország Egyiptomnak, Roma Görögországnak, s aztán a föld több nagy nemzete, a két utósónak forrásaiból merítette műveltségét. Hogyan lehet tehát szó — mondjátok ti — arról: hogy a népszellem önállólag fejlődjék ki s a nyelv nemzeties zamatot tartson meg? De azt kérдем én tőletek: a lángész engedje ön magát idegen elemek által kieserítettnek! Nemde inkább ezek csak fejlődésére, nagygyá emelkedésére és erejére folynak be, mint ős forrásba az idegen folyamok, melyek által el nem vész, sőt jelentékenyebbé és fontosabbá válik.

Igen: a természetől eredeti szellemükkel megáldott nemzet lángelméi, nem fogják magokat idegen műveltségtől annyira elborítottatni engedni: hogy szenvedőlegesen államában (statu passivo) maradjanak; sőt lelküknek eredeti sugártüzét oly módon öntik el az idegen eszmék fölött, hogy azok nemzeties színt és életet nyernek, s a néptől sajátjai gyanánt fogadtatnak el.

Igy fejlődik ki a népnyelv és a népszellem annak vezetői a költők és szónokok által, mindaddig míg a nemzet megállapodásra jut; a mikor aztán ereiben mindennemű tudomány és művészet szerte hálózik s a tökély lehető legmagasabb pontján áll meg.

Hogy süllyed le aztán innen lassankint a nemzet; hogy idősül el, és hal meg; s hogy születnek belőle más nemzetek és nyelvek, rokonok vele, de tőle mégis merőben különbözők, ennek tárgyalását okosabb emberekre bízom.

MEDGYES LAJOS.

HETI SZEMLE.

em egy jámbor ajakról hangzik untalan a stereotyp panasz — olykor saját ártatlan füleink hallatára —: hogy az újságok vizenyősek. Mi journalisták tudjuk legjobban, milly méltatlan e vád legtöbbnyire, mi kik szívverünkkel, lelkünk mannájával töltögetjük e feneketlen sisyphushordót. De már magunk is igazat kezdünk adni eme sopánkodóknak, mert most csakugyan nem titkolható a — víz a hírlapokban. A szeszélyes folyam, mely eddig csak rétségek himes virányain, bársony mezőkön, s aranykalászu buzaföldeken kalandozott, a szöke folyam, a gáttörő — Tisza elöntötte a hírlapok prózái mezejét is. Bár-meltyik lapba tekintünk, mindenütt csak víz és Tisza, Tisza és víz, s változat kedvéért ittott: a tenger, az aranygyapjuhoz vivő egyetlen út. A B. Híradó tele van a Tiszával, a Hetilap hétről hétre a tengeren kalandoz, s már a békés Jelenkor plane a pesti bérkocsisok által is tengerbe, az ájulás tengerébe — tipratja Budapest szende hölgyeit, sőt mi több, egy-nemly nemzeti lap még a „szellem”et is vízbe szeretné fojtani, — ha fojthatná. Valóban itt volt ideje, hogy a „tett” férfiai érelyesen hozzá fogott a nagyszerű munkához, a Tiszaszabályozáshoz, mert ennyi víz közepett méltó aggodalommal kiálthatánk vala föl: quid sit futurum.

A hírlapi vízirodalom tehát e pillanathban, ugy szólván, divat levén, hogy a Honderü szemléje is vízről, a Tiszáról szól legelőször, azt neki senki rossz néven nem veendi, tudva, mikép divatirónak a divatirodalmat követnie kell, ha az mindjárt fejére állna is, míaltal egyébiránt csak kellő állását nyer-né vissza, miután ugys felfordult világban élünk. — El a Tiszához tehát!

Nehogy megjedj e fölkiáltásra nyájas olvasó! E viszontagságos utat nem szükség megtenned, legfölebb, ha épen fáradni kedved van, gondolatban; ámbár még így is csak alig érhetnéd be határait ama térségeknek, miket körülátlan Tiszánk tavaszi szilaj kedvében vízköpenyével évenként elborít, s aligha fölszámit-hatnád azon nyomort és kárt, minek e szilaj kedv századok óta okozója lön. S ha igen, akkor osztolni fogsz a Tiszaszabályzó központi választmányának őszinte örömeiben, melyet gróf Széchenyi ó excja! bécsi utjának azon áldásos sikere fölött érezett, mely ez ügyet a remények és ohajtások köréből a valóságába emel-le. „Ő Felségénél a legvalódibb viszhangra és